

Det første Forslag til en Undervisningsplan for en saadan ny Retning, som fremkom for et Par Aar siden, er nu vistnok fra alle Sider anerkendt som forhaslet og praktisk uigennemførligt. Heller ikke det nu foreliggende kan jeg finde anbefalelsesværdigt, uden i alt Fald med væsentlige Ændringer, der i mange Henseender ville give det en anden Karakter.

I.

Det maa anerkendes, at der i den nye Plan er gjort alvorlige Bestræbelser for at komme bort fra den Spredthed og Mangel paa Koncentration, som var en af Hovedsvaghederne ved det forrige Forslag. Men om det er lykkedes at finde det rette Grundlag for Koncentrationen, maa jeg rigtignok anse for tvivlsomt. Planen lægger Hovedvægten paa de gothisk-germaniske Sprog og Litteratur, Modersmaalét med de øvrige nordiske Sprog samt Tysk og Engelsk, saaledes at et af disse sidste Sprog efter Skolens Valg fremhæves som fremmed Hovedsprog med omtrent de samme Forordninger, som man tidligere havde tænkt sig at kunne stille i alle tre moderne Sprog. Fransk derimod skal begynde et Aar senere end hidtil og i de øverste Klasser kun have 2 Timer ugentlig i Stedet for som nu resp. 3 og 4. Denne Ordning i Forbindelse med Latinundervisningens Indskrænkning til et temmelig betydningsløst Minimum vil efter min Opfattelse være ensbetydende med en Isolation fra hele det romanske Kulturomraade og en større Begrænsning af hele vor aandelige Horisont. Enhver, der kender de sørgelig fattige Resultater af Franskundervisningen ved alm. Forberedelseseksamen, vil vide, at trods Afskaffelsen af Stilen og den tilsigtede Indskrænkning af Grammatiklæsningen, der dog næppe faar meget at sige, ville Disciplene med det foreslaaede Timetal i de øverste Klasser højst naa til at hugge sig igennem et let ulæst Prosastykke, og efter Afgangsprøven ville de lægge Fransk ganske paa Hylden, fordi Læsningen af det forholdsviis fjernt liggende Sprog med deres Forkundskaber vil volde alt for stor Vanskelighed.

Den fremskudte Stilling, som i Modsætning hertil er tiltænkt navnlig Engelsk, vilde efter min Opfattelse kun være berettiget, hvis der var Tale om en ny Reallinie med Vægten paa de eksakte og Naturvidenskaberne og deres Anvendelse i det praktiske Liv, i Handel og Industri. Forsvaret for at koncentrere en moderne humanistisk, sproglig og litterær Undervisning om den gothisk-germaniske Kultur maa jo føres dels ud fra det nationale Slægtskab, dels fra det Synspunkt, at de romanske Folk have overlevet sig selv, og at Fremtidens Verdenssprog og Kultur vil blive tysk og vel især engelsk. Slige viddtudeende Problemer lade sig lige saa lidt diskutere her som Spørgsmaalet om den franske eller den engelske Litteraturs relative Fortrin. For at vise, hvor lidt der desangaaende har dannet sig en fast Mening, skal jeg eksempelvis henlede Opmærksomheden paa en Artikel i *Forthnightly Review* for Oktober 1901, hvor en engelsk Forfatter, H. G. Weser, efter indgaaende Undersøgelser kommer til det Resultat, at fransk Litteratur og Sprog fremtidig vil bevare og snarest udvide sit Supremati. Praktisk set er det i alle Fald mindst 50 Aar for tidligt at anlægge en Skoleplan paa disse Fremtidssyner. Den, som rejser ud for at supplere og styrke sin humanistiske Dannelse, vil for Tiden og endnu i lange Tider allevegne, undtagen i England, Amerika og maaske Norge, finde fransk Kultur og fransk Sprog som fælles Dannelsesgrundlag. Fra Rusland til Holland og fra Berlin til Middelhavet dyrkes fransk Sprog ved Universiteterne fremfor noget andet, undtagen Landets eget, og i hele den dannede Verden træffer man et udbredt Kendskab til fransk Litteratur og franske Samfundsforhold, men kun undtagelsesviis til engelske.

At stille Fransk lige med de to andre moderne Sprog og tillade at vælge hvilket som helst af disse som Hovedfag, tør jeg ikke tilraade, da en alt for udstrakt Valgfrihed erfaringsmæssig medfører Løshed og praktiske Vanskeligheder. Jeg maa henholde mig til min Erklæring over Undervisningsplanen af 1898 og anbefale at lade Engelsk træde tilbage til den Plads, der nu er tiltænkt Fransk, saa meget mere, som der med det begrænsede Timetal vil kunne udrettes langt mere i det lettere og nærmere beslægtede Fag.

Samtidig med, at den nye Plan saaledes vil isolere os fra det fælles evropæiske Dannelsesgrundlag, anlægges den netop Sprogstudiet mere praktisk, paa den bredest mulige Berøring med det øvrige Evropa, idet den tilstræber mere end hidtil at føre